

Még tegnap reggel sürgönyöztem Kálnoky grófnak a szomorú eseményről, ki azt hiszem, gondoskodott róla, hogy a hátramaradottak többé tudatlanságban ne maradjanak a gyászestéről.

Ha tévedtem abban, hogy korábban nem írtam, bocsásson meg kérem, Isten látja lelkem, nem hanyagságból történt, hanem mert legjobb meggyőződésem szerint legjobbnak gondoltam, ha boldogult barátom kívánságát teljesítem.

A hátramaradt tárgyakat a legközelebbi gözössel, lepecsételve, a cs. és kjr. külügyi minisztériumhoz fogom beküldeni. Úgy szintén be fogok számolni a talált pénzről, mielőtt a költségek fedezve lesznek.

Átvettem 845 rupiát, 120 Napoleon d'ort és 24 font sterlinget.

Épen most ismét beszéltem az orvossal; aug. 10 és 11-én tűnt ki csak teljes biztossággal, hogy a beteg hagymázban (typhoid fever) szenvedett; vörös foltok a gyomor táján kétségtelenné tették a dolgot. A betegség csíráját Poonából hozta magával, hol a hagymáz néhány év óta járványos. Szerettem volna hozzánk haza vinni, de az orvos azt kivihetlenné mondotta. A láz folytonosan igen magas maradt, 105° Fahrenheitig ment fel, a legerősebb szerek csak rövid néhány órára tették meg hatásukat, a hőmérsék azonnal ismét feljebb szállt.

Jó lélekkel mondhatom, hogy megtörtént minden, a mit emberi tudomány és gond tehetnek; az Ur Isten másképp akarta.

Minden órában adatott egy kis táplálék; húsvonatot, tej, tojás, budai vörös bor, cognac, stb. Ezenkívül ha a beteg néha-néha idegenkedett az ételtől, alvás közben allövetek útján történt a táplálás. Az emésztés mindvégig csodálatosan jó maradt, semmi complicatio nem mutatkozott, csak a gyengeség nőttön nőtt. Ez, az orvosok nézete szerint, a rendes és bő táplálkozás mellett különös tünet volt. Az érverés csak az utolsó napokban szökött fel percenként 136—140-re, addig meglehetősen rendes maradt. A szív működése azonban nem volt e mellett teljesen egészséges; azért nem mertek az orvosok az egész test hideg borogatásához nyúlni. — Az orvosok teljes nyugalmat parancsoltak a beteg számára; én hetenként 2—3 napig voltam Bombayban, de akkor is csak néhány perczig volt szabad naponként kétszer-háromszor a beteg mellett időznöm. Az ápolónő azonnal kiintett és sokszor mondtuk tréfásan: «No menni kell, itt van a zsendár». Más senkit az utolsó napig nem bocsátottak be.

Bocsánat, hogy magamról szólok, Isten tudja, nincs okom dicsekedni, életem végeig meg nem bocsátom magamnak, hogy az utolsó éjet nem egészen a beteg mellett töltöttem.

Igaz, utolsó időben engem is kissé megezibált a láz, de hát mi volt az én bajom az övéhez képest!

Nem mondhatom, mily szerető, gyengéd gondtal viseltettek iránta az orvosok és ápolónők, mily szívbeli részvétet mutattak mindvégig. De hát ki is ne szeretne volna azt az áldott nemes lelkét!

Ha bármi módon Méltóságod szolgálatára lehetek itt, bármi más tudósítást parancsolna, kérem rendelkezék rólam.

Bezárom leveletem, indul a heti posta.

Öszinte mély tisztelettel Méltóságod alázatos híve

STOCKINGER FERENCZ.

A KISDEDNEVELÉSI KIÁLLÍTÁS BEREKESZTÉSE.

A Mária Dorothea egyesület által rendezett kisdédnevelési kiállítás, melyről lapunkban már többször megemlékeztünk, f. hó 16-án ért véget. Klotild főhercegnő, a kiállítás védnöke, a bezáró ünnepre nem jöhetvén el, az a bizottsági tagok és kiállítók jelenlétében történt meg. Dr. Bókai János, a rendező bizottság egyik alelnöke tartotta az ünnepi beszédet, melyben a kiállítás történetéről is megemlékezett s hivatalosan kijelentette, hogy a Mária Dorothea egyesületnek e közérdekű kiállításból anyagi haszna is van.

A kiállítás aug. 8-án nyitvatván meg, 70 napig volt közszemlére bocsátva. Ez idő alatt volt a fizető látogatók száma 19,161, köztük 5,921 tanuló és gyermek, 878 gyármunkás s legalább 8,000 anya. Tisztán beléptidijakból 4,110 f. 40 kr. folyt be, s felülfizetésekből 188 f. 25 kr. Mivel a számadások még lezárva nincsenek, az anyagi eredmény biztosan nem konstatható, de valószínű, hogy habár az egyesületnek anyagi

hasznát a kedvezőtlen időjárás nagyon megrongálta s a rendező bizottság segélyt nem nyert, a költség levonása után közel ezer forint tiszta haszna lesz, melyhez még számos adomány járul a kiállítók részéről, különösen könyvekben.

Az anyagi eredménynél hasonlíthatatlanul fontosabb azonban az erkölcsi siker, melyet ez a hazánkban eddig páratlan kiállítás felmutathat. Különösen két eredménye rendkívül fontos. Egyik az, hogy megmutatta, miszerint a hazai ipar a kisdédnevelésre vonatkozó tárgyakban már olyannyira fejlődött, hogy az ily iparcikkek behozataláért évenként külföldre adózott pár millió forint valóban hazafiatalan fecserelés, különösen a gyermekjátékok terén, melyekből a nagyszabani faipar-tanműhely, a Zátori vezetése alatt álló szelaknai tanműhely, s mindenek felett Maugsch bártfai műhelye oly csinos és minden izókben magyar jellegű tárgyakat állítottak ki, hogy a kiállítók látogatóinak osztatlan tetszését vívták ki. Még fontosabb a másik eredmény, hogy t. i. a kiállítás szélesebb körben is ismeretessé tette azt a megdöbbentő tény, hogy Magyarországon a gyermekhalandóság ijesztő mérvű s ennek a nemzetünk jövőjét veszélyeztető bajnak nagyrészt a rossz nevelés és ápolás az oka.

Hogy a kiállítás tanulságai minél szélesebb körben elterjedjenek s maradandó hatásuk legyenek, gondoskodott a kiállítási bizottság arról, hogy az itt látott tárgyakról s általában a kisdédnevelésről kiváló szakférfiak előadásokat tartsanak, melyeket a Mária Dorothea egyesület összegyűjtve «Anyák könyvtára» cím alatt fog forgalomba hozni. 24 ily előadás volt a kiállítás tartama alatt, nagyszabású és népes és intelligens közönség előtt.

Az orvosok előadásai közül Böke Gyula a csecsemők hallásáról, Csapodi István a kisdédnek szeméből, Ónody Adolf az orrlégzés jelentőségéről, Dollinger Gyula a kisdédnek elgömbüléséről, Dubay Miklós az anyai szoptatás előnyeiről, Koller Gyula a sterilizált tejről, mint gyermekétáplálékról, Dirner Gusztáv a gyermekek öltöztetéséről, Bókai János a tejfogakról s állítólagos fogzási betegségekről, tartottak előadásokat, mindenik a maga szakjában hasznos és fontos tanácsokat adva a szülőknek s végül Faragó Gyula általános képet nyújtott a kisdédnek egészségi viszonyairól, a mint az a kiállításban feltüntetve van.

Legelső előadó P. Szathmáry Károly volt, ki «A kisdédnevelés és a társadalom» cím alatt különösen a kiállításra oly annyira feltüntetett gyermekhalandóság adataiból vonta le a következtetéseket. Lederer Abrahám a kiállítást más kiállításokkal hasonlította össze s előadást tartott a kisdédnek lelki képességeinek megismerése módjairól. A pedagógok közül alapos és érdekes előadást tartott még Kármán Mór «Az anyaiskola» cím alatt, válaszul az anyá teendőit a még nem tanköteles gyermek értelmi fejlesztése tárgyában.

Különös érdeklődést keltettek a gyermekirodalom két kiváló képviselőjének, Ágai Adolfnak és Pósa Lajosnak s két írónőnek felolvasásai. Ágai Adolf a beteg gyermekről értekezett, különösen szép és megható képet nyújtva a Stefánia gyermekkorházról, Pósa Lajos azt fejtette, hogyan kell a kisdédnek irni és mutatványul egy pár, nagy tetszésben részesült, verseket írt gyermekmesét olvasott fel. Gyarmathy Zsigáné, kinek értekezését Herich Károlyné, a kiállítási iroda egyik nagyérdemű igazgatója olvasta fel — s ez alkalommal a hallgatók közt gr. Csáky Albin miniszter is jelen volt nejével, — a kalotaszegi kisdédnek elhagyatottságát rajzolta élénk színekkel, kiemelve, hogy az ismert varrottas népipar mennyire segít e vidék népén. Melháné Szaák Luíza pedig érdekes tanulmányt közölt a magyar gyermekirodalom történetéről, szorgalmasan összefoglalva még a mult századi íróknak ilyenmő műveit is, melyek közül egyikről-másikról eddigi irodalom történeteinkben is alig van említés.

A gyermekjátékiparról Záhora József, a szelaknai műhely igazgatója és Gelléri Mór ismert szakíró tartottak előadásokat. Hermann Antal ethnolog «Czigány-anyaszeretet» cím alatt a czigány népeletről mutatott be érdekes dolgozat, Sonnenfeld Zsigmond pedig a német, francia, angol és dán irodalomnak a gyermekekre vonatkozó költészeti termékeit ismertette, míg Bródy Sándor regényes képen az anyalesinélők üzelmeit rajzolta.

A kisdédnevelési kiállításnak e szerint iro-

dalmi emléke is marad, eltekintve attól az érdemtől, hogy a hazai játékipar s még inkább a gyermekhalandóság nagy fontossága kérdése iránt a közfigyelmet felkeltette. A Mária Dorothea egyesület mindenestire csak dicséret illeti az érdekes és közhasznú kiállítás rendezéséért.

RAJECZ VIDÉKE TRENCSENMEGYÉBEN.

Az már körülbelül eldöntött dolog, hogy hazánk éjszaki része tájképi szépségeiben egyik leggazdagabb vidéke Közép-Európának. Erről tanuskodik az a körülmény, hogy azt évről-évre több idegen turista keresi föl s hogy egyes területei, mint például a Szepesség, az utóbbi években annyira megrakodnak fürdőhelyekkel, nyaraló telepekkel, hogy arról egy-két évtizeddel ezelőtt álmodni sem lehetett.

Különösen a kassa-oderbergi vasut s a magyar államvasutak éjszaki vonala adta meg a felvidéknek ezt az új fejlődési irányt. Az előbbeni a Vág-völgy mentében vezet, mely szintén egész hosszú sorát tárja föl a legszebb tájképeknek az utazó előtt.

E völgybe kívánjuk ezuttal elvezetni olvasóinkat, elindulva Zsolnától, a középkori német városok izlésében épült várostól, honnan három irányban ágazik el a vasut: észak-nyugatnak Oderberg, keletnek Kassa, délnek pedig a Vág-völgy trencseni részébe.

Zsolna közelében, a Vág jobbpartján, ott, hol a Kisceza mellékfolyóval egyesül, három hegy által határolt sarkokban áll egy kis lapályon Budetin vára. Hatalmas négyszögű tornya kimagaslik a többi épületek közül, melyeken az egykori pompa és fény nyomai még fölismerhetők. Századokon át volt a Zunyogh-család birtoka. Egyik falfülkében még ott látható a Zunyoghok czimere. Maga a fülke nevezetes arról, hogy a hagyomány szerint ide falaztatta be Zunyogh Gáspár leányát, Katalint, a ki a neki férjül ajánlott Oroszlánkői Jakusics kezét nem akarta elfogadni, a deli Forgács Ferenczét levén már a szíve, — a mint azt Arany János «Katalin» című költeményében oly szépen elregéli.

Utunkat Zsolnától délnek vesszük. Az ut mentén, mint az őrszem, kísérek Lietava várának magas hegyromról letekintő romjai. Majd magas sziklalánczok, zöld erdőkkel borított hegyek, szép havasi rétek váltakoznak körülöttünk. Mellettünk a Zsilinka folydogál, mint egy utvezető. Utunk jobboldalán meredező mészsiklák kötik le figyelmünket fantasztikus alakulásaikkal, melyek föllevenitik a képzeletet, hogy bennök itt egy áldást osztó püspököt, amott sziklába vágott imázsámulyon imádkozó csuklyás barátot lássunk, mely utóbbi a tulsó oldalról tekintve áhitatos dervis alakját ölti föl. Itt egy ülő kőanya, a mint térdére állítja gyermekét, amott egy krinolinós nőszemély, a ki pár lépésre papagálylává változik. Emitt egy király-alakot látunk, koronával fején, koronázási palásttal vállain, s a nép elkereszteli Szent István királynak. Mellette pisze orru eszkimók, nymphák s mindenféle alakzatok a legeredetibb változatosságban.

A keskeny hegyszorosból végre egy mély hegykatlanba érünk, melynek zöld lombjai közül barátságos házak integetnek felénk. Ez a rajeczi fürdő. Rajecz tót nyelven kis paradicsomot jelent. Így nevezte el a nép még mikor jelentéktelen kis telep vala. Ma már ez is fürdő, melyre ujabban nagy gondot fordítanak, s úgy remélik, hogy a már nagy hirre vergődött trencseni-tepliczi fürdőnek veszedelmes versenytársává nő, kivált ha Zsolnával szárnyvasut köti össze, a mi már csak kis idő kérdése.

Kisebbszerű domb emelkedik a fürdő éjszaki oldalán. Sűrű bükkös és fenyves erdő árnyékban tartja a kigyózó utat, mely a domb csúcsán emelkedő pavillonhoz vezet, a melyből gyönyörű kilátás nyílik a völgyre s az azt övező havasokra köztük az 1417 méter magas Mincsova és a Klakk oromra, melyről három megye, Túróc, Trencsen, Nyitra regényes tájára nyílik elragadó kilátás.

A fürdőből a Zsolnára vezető országuton a Dvoriszko-hegy felé haladva, egy hegy lejtőjéhez érünk, melynek bükkös sűrűjéből hatalmas mészsiklák fehérlenek. Ezek egyikeben van a Jánosik barlangja, a félelmetes haramia-vezér, kinek emléke ma is elevenen él a nép között.

A barlang bejárása nem mondható kényelmesnek. De alig haladunk néhány méternyire,

tágas sziklatermet világít meg lámpánk, a barlang előresztét, melybe rudak segítségével kell leereszkedni leomlott szikladarabok fölött. A boltozatról cseppkövek lógnak alá, oldalain cseppkővirágokkal borítva. Jobbra széles folyosó vezet, a bejárat alatt pedig mély, eltorlaszolt nyílás látható. A nép képzelete kincset sejt a barlangban, valamint az Ilesiknak, Jánosik egy rablótársának tulajdonított sziklaoduban is és gyakran fölkereste azelőtt, kutatván az aranyat-ezüstöt, míg az eredménytelen kutatás végre kifárasztá.

A Dvoriszko hegyet rövid nyereg köti össze a 720 méter magas Szalkival.

A kilátás, mely csucsáról kinálkozik, igazán megérdemli az ut fáradalmait. Délkeletről a remek rajeczi völgy, mely kelet felől a rajeczi havasoktól van körüvezve, meglehetősen kiterjedt síkfölddel, melyen Rajecz városka és számos község épült; éjszokról a zsolnai medence, keresztülzelve a szilaj Vág hajjaitól, Zsolna városának fénylő tornyaival és körülötte épült községekkel, a jablunkai szoros bejáratánál épült Budetin vára és a tserchovai és sztrechnói szorosok kisebb községei, az ezek háttérében kimagasló árvai Magura-hegység komor csúcsaival remek képet nyújtanak; nyugat felől a hricsói és a szulyói vár roskadozó falai intenek a távolból; alattunk pedig a gyönyörű lietavai völgy terül el, a magas hegyen épült vár romjaival. Oly remek kép ez, melynél szebbet a legmerészebb képzelet sem teremthet.

A hol a lietavai völgy a rajeczibe szakad, a hegy oldalában van a legszebb mészkő-alakulások egyike, melyeket a rajeczi fürdő közvetlen környéke fölmutat, hegyes sziklatornyok sorozata, melyek csoportját a «Remete előtt vezekló rablóvezérnek» keresztelték el a régi hagyomány által fönntartott népmonda alapján, a melyekkel itt minden hegy és völgy tele van.

Különösen gazdag a képzeletet izgató kőalakulásokban a külföld által is magasztalt és sürűen látogatott szulyói várom felé vezető út, mely a Patuch nevű hegyen át kigyózva, Hradnára visz, a hol egyszerre három oldalról gyönyörű bükk- és fenyőerdőkkel övezett völgy tárul ki előttünk. A negyedik oldalon mintha egy megbüvölt s kővé változtatott város terülne el szemünk előtt, minden szikladarab valami tárgyat, vagy falakat ábrázolva, itt egy kővé vált kunyhót, amott palotát, míg fön a hegyen oroszlán, macska, kutya, farkas és más állati alakok látszanak, néha valóban úgy, mintha farragva lennének. Itt ember-alak, fölemelt buzogánnyal, mintha le akarna sújtani, amott szószék, emitt meg asztal három játszó alakkal. Néhol magas, vékony kőoszlopok emelkednek, másutt hegyes gúla merednek elő egyenest a gyeptől. A völgy kimagasló hegyén három szarv meredez, innen Szarvashegy a neve. Mögöttük a szulyói váromok.

Az említett alakok kisebb-nagyobb kerek kovakövekből állanak, melyeket márga ragaszt egymáshoz. Az ily alakulások mellett a sziklaormokon mindenütt váromladykokat, kápolnákat romjait véljük látni, közelebb kell jutnunk hozzájuk, hogy meggyőződjünk, miszerint csak a természet által halomra hányt vagy a földből kimeredő sziklák.

Maga a rajeczi fürdő a legkellemesebb helyek egyike s Magyarországon az egyetlen fürdő, melynek timsós vize természetes melegségű, mely 20—28° R. közt változik, s nagyfokú timsótartalmánál fogva nemcsak a gasteini és pföferzi, de a wildbadi és daruvári vizeknél is hatékonyabb. Jelentékenyebb forrása a Gizella és Valéria-forrás.

De mint valódi klimatikus gyógyhely is rendkívül egészséges fekvésű. 420 méternyire fekszik a tenger színe fölött s levegője gyengén izgatóság és üdítőleg hat az idegrendszerre. Éjszaka felől védett, dél felől nyitott fekvése mellett éghajlata enyhe, inkább hűvös, mint meleg s oly egyenletes, mint kevés fölvidéki fürdőkne.

E természetadta előnyök, az emberi gondoskodással párosulva, kétségkívül rövid időn megérdemelt hirre fogják emelni a rajeczi fürdőhelyet is, s hazánk felvidéke ismét egy nevezetes gyógyhelylyel válik gazdagabbá.

HAYNALD BIBORNOK JUBILEUMA.

A biboros főpap egész csöndben, és elvonultan, korábbi betegeskedéséből még fenmaradt gyöngéledő — de javuló — egészségben ülte meg fölszen-

telésének félszázados jubileumát, székhelyén, Kalocsán. De a tisztelet nyilvánulása fölkeresték az ország minden részéből, a tróntól kezdve egész az egyszerű lelkész lakig. Maga az egyházfejedelem pedig bőkezű alapítványokkal tette nagy-időkre emlékeztetéssé a jubileumot.

A bibornok aranymiséje alkalmából érkezett küldöttségeket Majoros István püspök és érseki helynök fogadta. Az érsek az üdvözlő iratokat felolvastatta magának s a válaszokat tollba mondta. Az arany-misést is házi kápolnájában tartotta.

Az ünnepélyek fő napja e hó 15-ike volt, de már előtte való nap megkezdődött Kalocsa ünnepe. A házakat fellobogózták. A szegények közt pénzt és húst osztottak ki. Az iskola-nének intézetében délután 4 órakor volt az első ünnepély, szavallással, allegorikus csoportokkal és zene-előadással. Este az összes harangok megszólaltak a városban. Hét órakor pedig impozáns fáklyásmenet vonult a rezidenzsiához. Haynald érsek egy ablakból nézte az ovációt, mire egetverő éljenzés hangzott fel. A tanítóképző intézet növendékei üdvözlő dalt és hazafias dalokat énekeltek, a gymnáziumi zenekar játszott. Dr. Brandtner György főjegyző volt a város szónoka s az érsek Majorossy püspök által köszönte meg a kalocsaiak jókívánatait. A város fényesen ki volt világítva, több helyen pápai zászlókat is tűztek ki. Este 9 órakor a kaszinó nyári helyiségeiben diszbaneket volt, melyen Csernyus elnök élte az érseket.

Október 15-ikén reggel mindenki a főtemplomba sietett, a hálaadó isteni tiszteletre. A Te Deumot és ünnepi nagymisést Lichtensteiger püspök mondotta, fényes segédlettel. Ugyanekkor az erdélyi egyházmegye templomaiban szintén tartottak hálaadó isteni tiszteletet, valamint a kalocsai érseki megyéhez tartozó templomokban.

A király üdvözlő irata, mely a hivatalos lapban is megjelent, mélyen megalotta az ősz főpapot, s többször fölolvastatta magának.

Ő felsége üdvözlője így szól:

«Kedves dr. Haynald biboros-érsek! Fogadja áldozásának félszázados évfordulója alkalmából legbensőbb szerencsekívánatomat, melyeket annál nagyobb örömmel fejezek ki önnek, mert ez ünnepély újlag alkalmat szolgáltat nekem megemlékezni azon, nem csak általam már ismételve halás elismeréssel kísért, de az egész országban, sőt annak határain túl is ismeretes ritka érdemeiről, melyeket ön ez évek hosszú során az egyház, valamint a trón és az állam körül szerzett, — azon kiváló tevékenységről, melyet a tudományok terén kifejtett és azon áldástterjesztő jótékonyaságról, melylyel ön ritka áldozatkészséggel és bőkezűséggel ezrek szívébe a halálnak maradandó emlékét ültette. Öszintén kívánom, hogy azon boldogító önérzetet, melylyel ön a lefolyt ötven évre visszatérhet, teljes testi és lelki erővel tovább is élvezhesse, és hogy a jelenleg sajnosan gyengélkedő egészségének mielőbbi helyreálltával, áldásos működését, mint az egyház és ország disze, még számos évekig folytathassa. — Kelt Bécsben, 1889. évi október 12-én. — Ferencz József, s. k.

A pápa hosszabb levél kíséretében áldását küldte. A miniszterek, Smor hercegprímás, a püspökök, gr. Andrássy Gyula, gr. Kálnoky külügyminiszter szintén üdvözlő iratokat küldtek. Ugy szintén Galimberti pápai nuncius, és Franciaországból az orléansi bibornok-érsek.

József főherceg a következő üdvözlőletet küldte: «A mai ritka ünnephez magam és egész családom a mindenható Ursten legdúsabb áldását kérjük, engedje meg, hogy Eminenciád drága egészsége teljesen helyreálljon és tartsa meg sokáig hívei boldogítására és a mi igaz, őszinte örömünkre. József főherceg.»

Tisza Kálmán miniszterelnök üdvözlője:

«Fogadja kérem Eminenciád szívesen a mai nap alkalmából legjobb kívánataimat és azon óhajtasom kifejezését, hogy adja a mindenható Ur, hogy még hosszú éveken át folytathassa a közügyek terén mindenek elismerését kivívott buzgó működését. Tisza Kálmán.»

Gr. Csáky Albin vallásügyi miniszter hosszabb levélben köszöntötte a jubiléumot. Üdvözlőletet küldtek még: szász-koburg-gothai Fülöp herceg, Windhorst, a német centrum-párt vezére, Jókai Mór, Eötvös Loránd báró akadémiai elnök és számos akadémikus, Semsey Andor, továbbá Szögyény ország-bíró, Vaszary Kolos főpápa, Falk Miksa, Pestmegye, a Szent István társulat, stb.

A főrendiház s a magyar tud. akadémia is sok tag által aláírt levelekben melegen üdvözlötte a nagyérdemű főpapot. Hatóságoktól, egyletektől és egyesektől egész nap érkeztek az üdvözlőletek. Lónhardt

erdélyi püspök elküldötte azt a diszalbumot is melyet az erdélyi papság ajánlott föl egykori püspökének. Bács-Bodrogmegye katolikus lakossága egy aranyozott ezüstmű készült pásztorbotot készített. Tizenegy órakor a városi előjáróság az érseki kastélyban Majorossy János fölszentelt püspök kezébe tett le arany díszkötésű ivnagságu könyvét, melyben a város több ezernyi lakójának hódoló aláírása foglaltatik. Az érseknek átadott hódoló felirat a dr. Brandtner György városi főjegyző tollából származik.

Mindkét napi ünnepélyen tarackdurrogások hirdették a város örömet. Az időjárás is kedvezett az ünnepélyeknek.

*

Haynald bibornok a jubileum emlékére összesen 366,000 forint alapítványt tett. Ez alapítványok a következők: a kalocsai érseki megye egyházi és iskolai céljaira szolgáló Haynald-alap javára 236,000 frt, a zombori árvaházra 80,000 frt, a bácsi és bajai leányiskolák javára 20,000 frt, a Szécsényben felállított intézetek javára 15,000 frt, a kalocsai csillagászati observatoriumra 15,000 forint. Felemlítjük, hogy mióta a kalocsai érseki széken ül (1867) összesen 4.209,730 forint alapítványt tett, mely összeget az évek számával elosztva, a bibornokérsek által tett alapítványok évi átlaga 200,000 frt. A főösszeghez adva, mint volt erdélyi püspök alapítványainak összegét, 394,897 frtot, az általa tett alapítványok meghaladják az öt millió forintot.

AZ AKADÉMIABÓL.

A tud. akadémiának mozgalmas hete volt. A főtitkár megválasztása már hosszabb idő óta élénken foglalkoztatta az akademikusokat. A két jelöltnek: Szily Kálmánnak és Beöthy Zsoltnak érdemei és személyes tulajdonai közt nehéz volt különbséget tenni. De elvi szempontok harcoltak ellenük és mellettük. Az egyik az volt, hogy a főtitkár ezentúl más hivatalt ne viselhesen, egyetemi tanár se lehessen. A másik pedig az, hogy az akadémia főbb tisztviselőiben ezentúl is kifejezést nyerjenek az akadémia által mivelt különböző irodalmi ágak s ha elnöke a természettudományok művelője, akkor a főtitkár legyen a nyelv- és szépirodalmi osztályból választva.

Ezek a szempontok hangzottak a hírlapi cikkekben, az akademikusok beszélgetéseiben és tanácskozásában.

Az igazgató tanács helybenhagyta az akadémia összes ülésének határozatait, melyek szerint a főtitkári állás minden más hivatalos állással összeférhetetlen, s hogy ennek következtében fizetése ezer forinttal emelendő.

Október 14-ikén ment végbe a főtitkár megválasztása. A választásra jogosultaknak legnagyobb része megjelent. Mind a két párt tekintélyes volt, s az eredményt előre tudni nem lehetett. A választás mindössze hét szótöbbséggel dőlt el.

Az akadémia főtitkára Szily Kálmán műegyetemi tanár lett.

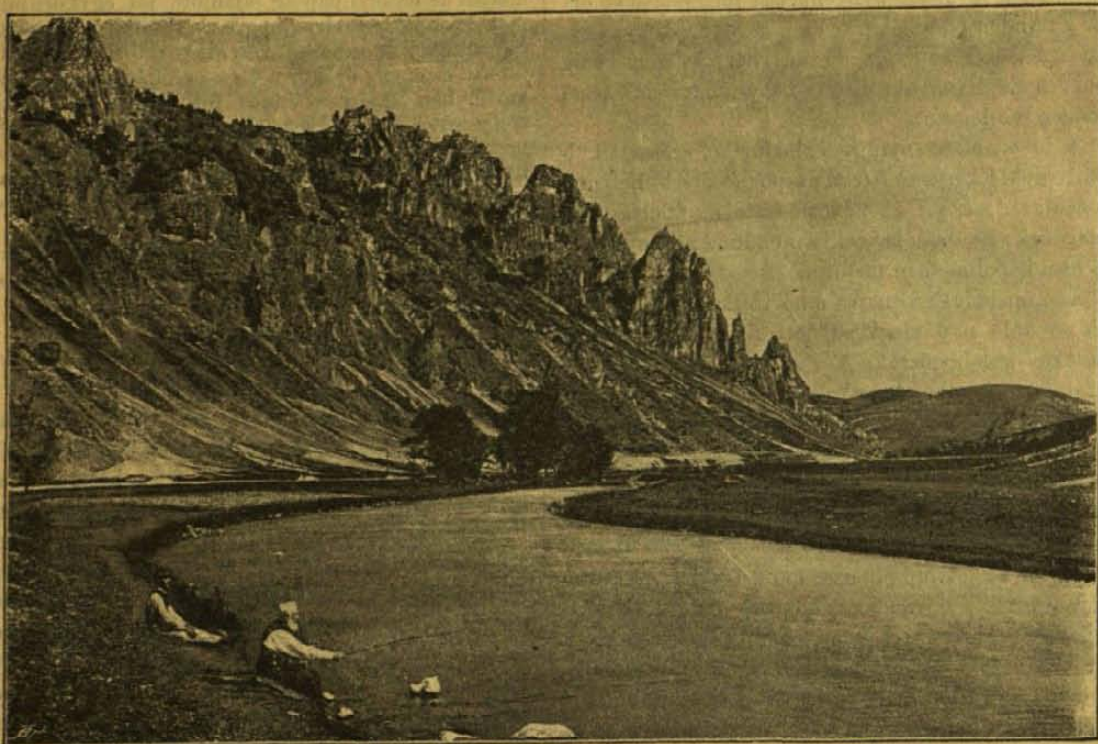
A választás lefolyásáról és az akadémia üléseiről (kettő volt egy hét alatt) a következő tudósítások szólnak.

A főtitkár választása. Október 14-ikén ment végbe a főtitkári állás betöltése, ugynevezett *elegyes ülésben*, mely azt jelenti, hogy a tiszteleti és igazgatósági tagok is részt vesznek. A főtitkár választásánál a levelező tagok nem birnak szavazattal. De azért ezek is összegyűltek, s a választás feszült érdeklődés közt nyílt meg. A vidéki tagok is nagy számmal jelentek meg. Elment a szavazásra Tisza Kálmán miniszterelnök is, ki az első padosorban, Vay Miklós br. és Szilágyi József között foglalt helyet.

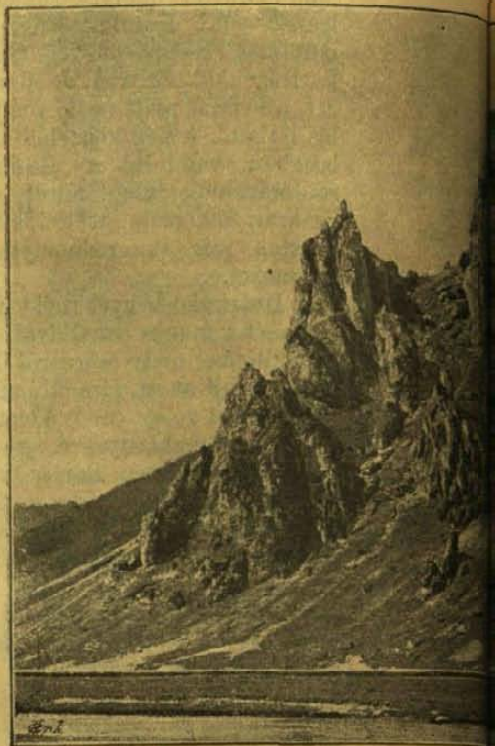
B. Eötvös Loránd 4 órakor nyitotta meg az ülést, s ünnepélyesen kijelentette, hogy az elegyes ülés egyedüli tárgyát a főtitkár választása képezi, ki tükös szavazással, egyszerű szótöbbséggel választandó a rendes tagok sorából.

A szavazás megkezdése előtt fölszólt Szilágyi Sándor, a ki hivatkozva arra, hogy most két párt áll egymással szemben, (Közbeszólások: Nincsenek pártok!) kéri, hogy a szavazatszedő küldöttségbe mindkét részről küldjenek ki egy-egy bizalmi férfit, mit azonban, tekintettel az eddigi szokásra, nem tartottak szükségesnek.

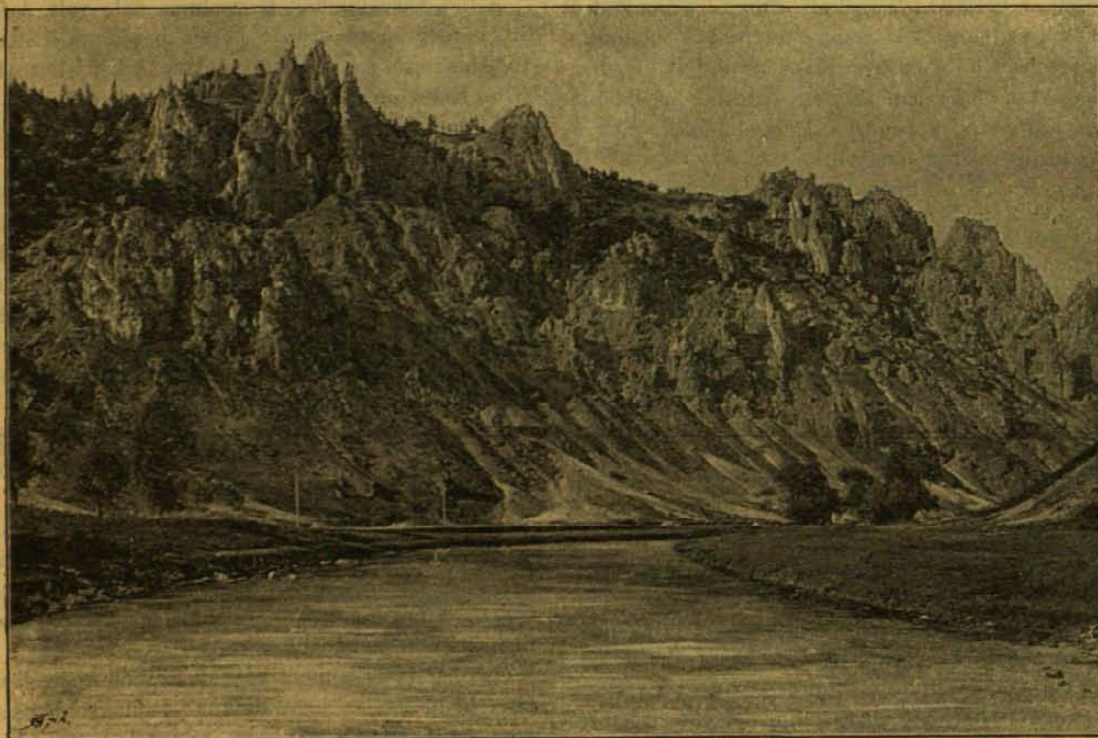
Ezután Szász Károly kért szót, és tekintettel arra, hogy a főtitkári állás kiválóan irodalmi állás, és tekintettel arra, hogy az akadémia elnökei és titkárai között eddig az I. irodalmi osztály képviselve nincsen, saját és elvtársai nevében Beöthy Zsoltot ajánlotta a főtitkári állásra.

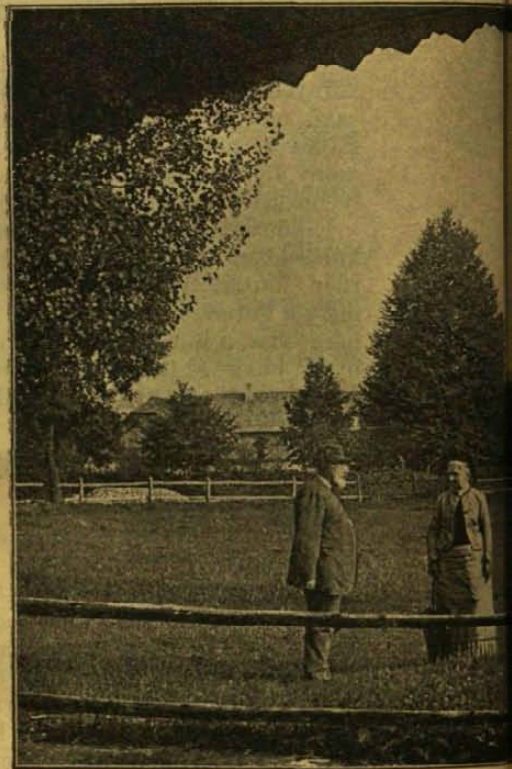
A lelánczolt Prometheus.

Szent István

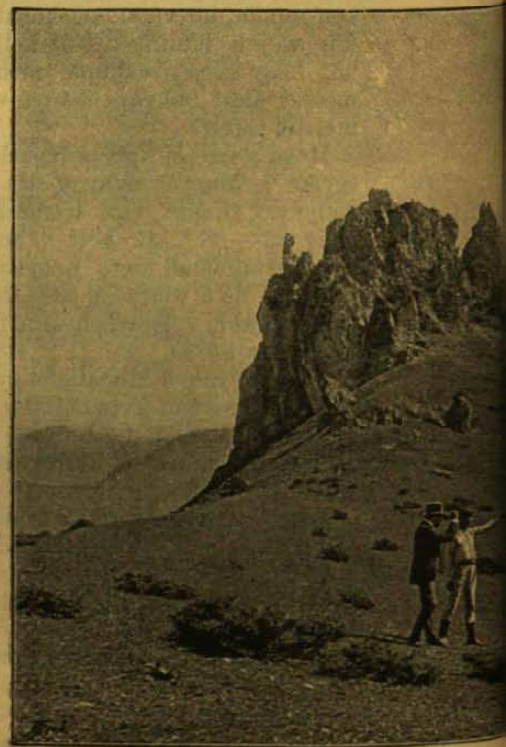
A Rajcsánka nymfái.

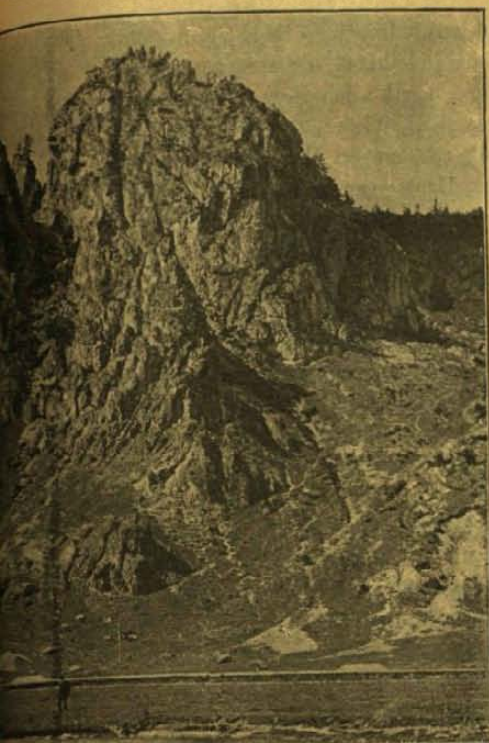
Részlet a fürdőből.

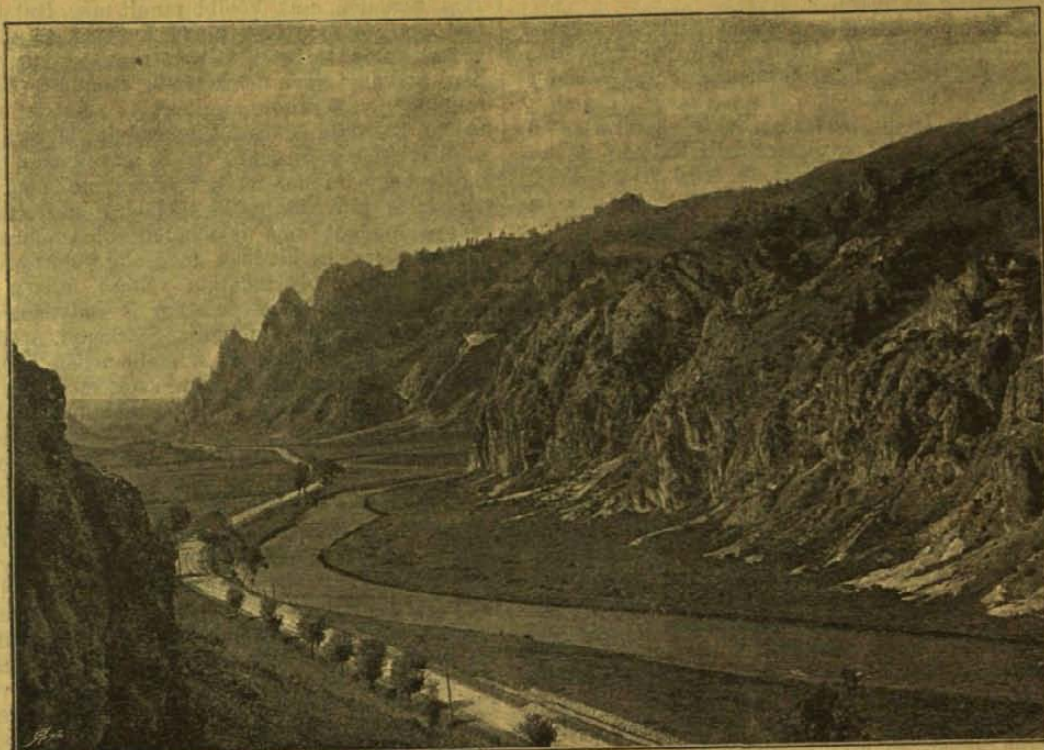
A Remete előtt vezeklő rablóvezér.

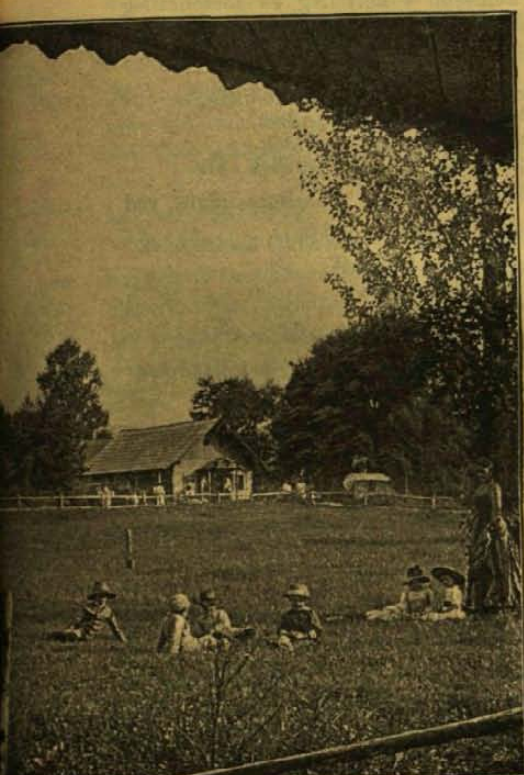
A Remete

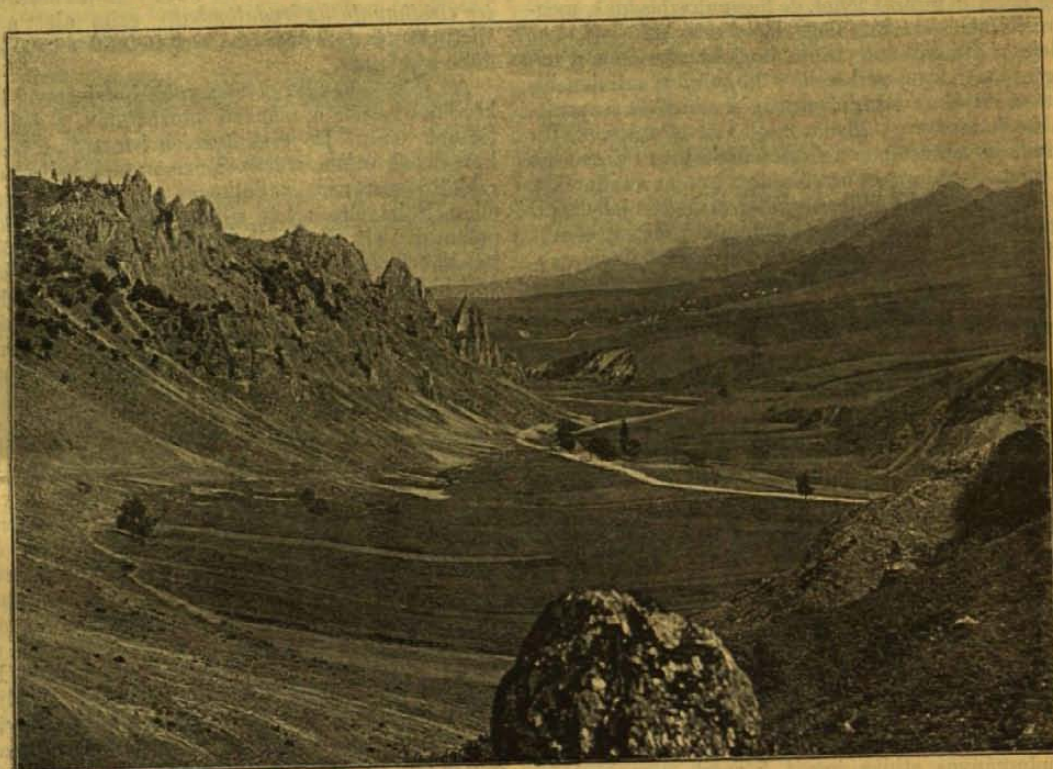
és kísérete.

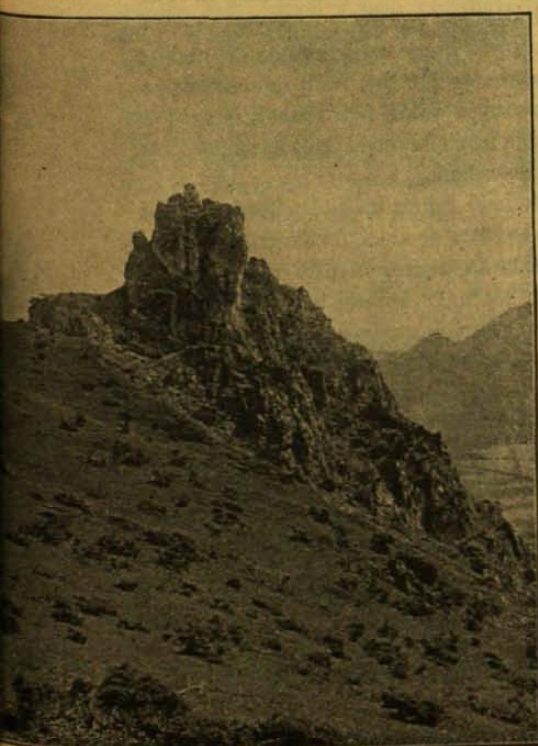
Szent István lépcsője.

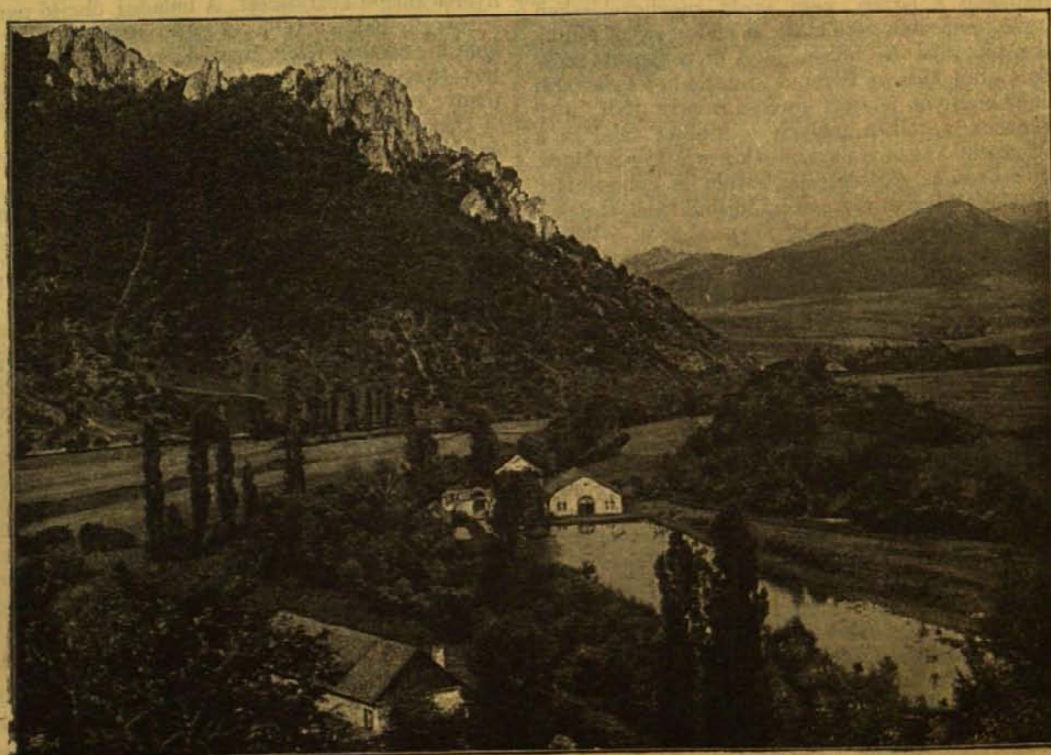
tt sétányról kitekintve.

Kilátás a Remete barlangjából.

számolya.

Részlet a fürdőből. — Jánosik sziklavára, háttérben a Mincsoval.